

TEORIE ELEKTROMAGNETICKÉHO POLE

Základní otázky

28. 2. 2006

Obecné

1. Klasifikace elektromagnetických jevů - typy polí, jejich zdroje
2. Síla současně působící na elektrický náboj v elektrickém a magnetickém poli (Lorentzova síla)
3. Co je a kdy lze použít princip superpozice

Elektrostatické pole

Základní pojmy

4. Coulombův zákon, orientace vektorů
5. Definice intenzity elektrického pole
6. Gaussova věta v elektrostatickém poli, definice elektrického toku
7. Vyjádření vektorového pole E pomocí skalárního pole potenciálu ϕ
8. Skalární potenciál ϕ buzený bodovým elektrickým nábojem Q
9. E a ϕ buzené nábojem rozmístěným na ploše nebo v objemu
10. Co je napětí a jak souvisí s E a ϕ
11. Laplaceova a Poissonova rovnice pro elektrický skalární potenciál

Základní metody výpočtu elektrických polí

12. Kdy lze použít Gaussovu větu pro výpočet elektrostatických polí
13. E a ϕ nabité vodivé koule
14. E a ϕ dlouhého nabitého válcového vodiče
15. E a ϕ osamocené neomezené nabitě rovinné vodivé folie
16. Metoda zrcadlení v elektrostatickém poli, použití pro výpočet el.pole

Polarizace v dielektriku

17. Co je elektrický dipól, definice elektrického dipólového momentu, orientace použitých vektorů
18. Co je a jak je definována elektrická polarizace
19. Jak souvisí elektrická polarizace s prostorovým a plošným vázaným elektrickým nábojem
20. Definice elektrické indukce, jak souvisí s elektrickou susceptibilitou a permitivitou v lineárních prostředích, co je zdrojem E , D , P
21. Gaussova věta elektrostatického pole pro elektrickou indukci, definice indukčního toku

Energie, kapacita a síly v elektrostatickém poli

22. Energie soustavy bodových nábojů
23. Energie elektrostatického pole vyjádřena pomocí vektorů pole
24. Definice kapacity, význam všech použitých symbolů
25. Celková kapacita kapacitorů řazených sériově a paralelně
26. Energie nabitého kapacitoru
27. Princip virtuálních prací pro výpočet sil v elektrostatickém poli

Podmínky na rozhraní v elektrickém poli

28. Podmínky pro tečné složky pole E , D na rozhraní dvou dielektrik
29. Podmínky pro normálové složky pole E , D na rozhraní dvou dielektrik
30. Čemu se rovná E (tečná a normálová složka) uvnitř a na povrchu vodiče v elektrostatickém poli

Stacionární proudové pole

Základní pojmy

31. Definice elektrického proudu ve stacionárním proudovém poli
32. Rovnice kontinuity stacionárního proudu
33. Ohmův zákon v integrálním a diferenciálním tvaru
34. Definice elektromotorického napětí a jeho vztah ke svorkovému napětí zdroje

- 35. Joulový ztráty v proudovém stacionárním poli, objemová hustota ztrát
- 36. Definice odporu vodiče, celkový odpor rezistorů řazených sériově a paralelně
- 37. Analogie mezi elektrostatickým a stacionárním proudovým polem

Podmínky na rozhraní v proudovém poli

- 38. Podmínky pro tečné složky proudové hustoty J na rozhraní dvou vodivých prostředí
- 39. Podmínky pro normálové složky proudové hustoty J na rozhraní dvou vodivých prostředí.

Stacionární a kvazistacionární magnetické pole

Základní pojmy

- 40. Biotův-Savartův zákon, nakreslete orientaci vektorů
- 41. Co je magnetická indukce a její definice pomocí proudu I a pohybujícího se náboje Q
- 42. Definice magnetického toku
- 43. Ampérův zákon celkového proudu

Základní metody výpočtu magnetických polí

- 44. Kdy lze použít Ampérův zákon pro výpočet B nebo H
- 45. Magnetické pole buzené tenkým proudovým vláknem
- 46. Magnetické pole uvnitř a vně masivního válcového vodiče
- 47. Metoda zrcadlení v magnetickém poli, použití pro výpočet magnetického pole

Magnetizace materiálu

- 48. Co je magnetický dipól, definice magnetického dipólového momentu, orientace použitých vektorů
- 49. Co je a jak je definována magnetizace
- 50. Jak souvisí magnetizace s prostorovými a plošnými vázanými proudy v magnetiku
- 51. Jak souvisí magnetická indukce s magnetickou susceptibilitou a permeabilitou v lineárním prostředí

Energie, indukčnost, síly v magnetickém poli

- 52. Energie magnetického pole vyjádřená pomocí vektorů pole
- 53. Statická definice vlastní a vzájemné indukčnosti
- 54. Energie nahromaděná v induktoru, energetická definice indukčnosti
- 55. Energie soustavy induktorů protékáných proudy
- 56. Vnitřní indukčnost vodiče kruhového průřezu
- 57. Velikost a směr síly působící mezi dvěma paralelními vodiči protékánými stejným proudem ve stejném směru a opačném směru
- 58. Princip virtuálních prací pro výpočet sil v magnetickém poli

Podmínky na rozhraní

- 59. Podmínky pro normálové složky pole B , H na rozhraní dvou magnetik.
- 60. Podmínky pro tečné složky pole B , H na rozhraní dvou magnetik.
- 61. Lom siločar veličin magnetického pole na rozhraní s dokonale magneticky vodivým materiálem

Magnetické obvody

- 62. Hopkinsonův zákon a definice reluktance

63. Vyjádření vlastní a vzájemné indukčnosti cívek pomocí reluktance

Kvazistacionární magnetické pole

64. Faradayův indukční zákon – napětí indukované v nehybné smyčce v časově proměnném magnetickém poli

65. Napětí na koncích pohybujícího se vodiče v stacionárním magnetickém poli

66. Dynamická definice vlastní a vzájemné indukčnosti

Nestacionární elektromagnetické pole

Obecné vztahy

67. Čtyři Maxwellovy rovnice v nestacionárním poli, obecná časová závislost veličin

68. Vlnová rovnice pro E nebo H v obecném prostředí mimo oblast zdrojů, obecná časová závislost

69. Energetická bilance elektromagnetického pole, obecná časová závislost, fyzikální význam jednotlivých členů

70. Poyntingův vektor, definice a zápis pomocí vektorů elektromagnetického pole

71. Podmínky na rozhraní dvou prostředí v nestacionárním poli pro tečné složky E, H

72. Podmínky na rozhraní dvou prostředí v nestacionárním poli pro normálové složky E, H

73. Rovnice kontinuity pro volné náboje a proudy v nestacionárním poli

Fázory pro popis časově harmonicky proměnných polí

74. Zápis okamžité hodnoty harmonicky proměnné veličiny E(H) pomocí fázoru, zápis časových derivací

75. Maxwellovy rovnice pro harmonicky proměnné nestacionární pole

76. Vlnová rovnice pro E nebo H v obecném prostředí mimo oblast zdrojů, harmonické časové změny pole, zápis pomocí fázorů

77. Časová střední hodnota energie elektrického a magnetického pole zapsána pomocí fázorů

Rovinná harmonická elektromagnetická vlna

Obecné vztahy

78. Co značí pojem rovinná harmonická elektromagnetická vlna a za jakých podmínek byla odvozena

79. Nakreslete orientaci E, H, k u rovinné vlny, jaký je vztah těchto tří vektorů.

80. Zápis fázoru E a H rovinné harmonické elektromagnetické vlny v obecném prostředí

81. Zápis okamžité hodnoty E a H harmonické elektromagnetické vlny v obecném prostředí

82. Jak je definována konstanta šíření a jak je obecně závislá na kmitočtu a parametrech prostředí

83. Co je a jak je definována vlnová délka a fázová rychlost

84. Co je a jak je definována skupinová rychlost

85. Co je a jak je definována vlnová impedance Z v obecném prostředí

86. Činný výkon přenášený rovinnou vlnou plochou 1 m^2 v obecném prostředí

87. Výkon přeměněný v teplo v jednotce objemu, bilance činného výkonu

Rovinná harmonická elektromagnetická vlna v ideálním dielektriku

88. Čemu se rovná konstanta šíření v ideálním dielektriku (výpočet z vlastností prostředí)

89. Čemu se rovná vlnová délka a fázová rychlost v ideálním dielektriku (výpočet z vlastností prostředí)

90. Čemu se rovná vlnová impedance Z v ideálním dielektriku (výpočet z vlastností prostředí)

Rovinná harmonická elektromagnetická vlna v dobrém vodiči

91. Čemu se rovná konstanta šíření v dobrém vodiči (výpočet z vlastností prostředí)

92. Čemu se rovná vlnová impedance Z v dobrém vodiči (výpočet z vlastností prostředí)

Polarizace elektromagnetické vlny

93. Co je a jaké jsou typy polarizace elektromagnetické vlny

94. Za jakých podmínek dvě lineárně polarizované vlny vytvoří vlnu lineárně, kruhově a elipticky polarizovanou

Povrchový jev

95. Povrchový jev ve vodivém poloprostoru, proud tekoucí poloprostorem

96. Co je a jak je definována hloubka vniku

97. Impedance vodiče při výrazném elektrickém povrchovém jevu, frekvenční závislost

Vedení vlny, vlna TEM na vedení

98. Co značí pojem vlna typu TEM

99. Telegrafní (vlnová) rovnice pro časově proměnné napětí nebo proudy v případě dvou vodičového vedení, na kterém se šíří vlna TEM, význam všech použitých symbolů

100. Zápis řešení telegrafní rovnice pomocí fázorů, význam všech použitých symbolů

101. Konstanta šíření po vedení

102. Charakteristická impedance vedení s vlnou TEM u reálného a bezztrátového vedení

103. Charakteristická impedance koaxiálního vedení

104. Vlnová délka vlny TEM na ideálním dvou vodičovém vedení

105. Impedance na vstupu bezztrátového vedení s vlnou TEM délky l zakončeného impedancí Z_k

106. Impedance na vstupu bezztrátového vedení s vlnou TEM délky l na konci zkratovaného nebo otevřeného

Numerické metody

107. Jaký je princip metody konečných diferencí

108. Jaký je princip metody konečných prvků